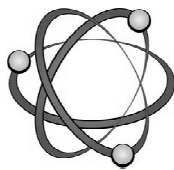

EURÓPA-JOG II.

MUNKAFÜZET

JOGÁSZ SZAK

Szeged, 2022.

Szerzők:

Dr. Blutman László (SZTE ÁJTK Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék)

Dr. Kertész Dr. Várad Dr. Szilvia (SZTE ÁJTK Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék)

A munkafüzetben szereplő nem hipotetikus jogeseteknek, és a jogesetek szövegének forrása az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlata: <https://curia.europa.eu/>

Tekintettel a kiadvány oktatási céljára, a valós alapú jogesetek is rövidítettek, szerkesztettek, és hipotetikus tényállási elemekkel egészülhettek ki.

A munkafüzet az Igazságügyi Minisztérium Kutatási és Oktatásfejlesztés Programja (2019) keretében készült.

Módosított, lezárva: 2022. február 1.

© Dr. Blutman László 2022

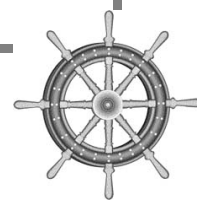
© Dr. Kertész Dr. Várad Dr. Szilvia 2022

© SZTE Állam- és Jogtudományi Kar

Minden jog fenntartva. Jelen kiadványt, illetve annak részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképes úton vagy módon – a jogosultak engedélye nélkül közölni.

A kiadványban foglaltak nem minősülnek jogi tanácsnak, és nem helyettesíthetik azt.

A TÁRGY ALAPADATAI

A tárgy jellege	kollokviummal záródó szeminárium
Tagozat	JN-17; JL-17
Tárgyfelelős tanszék	SZTE Állam- és Jogtudományi Kar Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék
Oktatók	tanrend szerint
Elérhetőség	6721 Szeged, Bocskai u. 10-12. földszint 21. szoba Tel/Fax: (62) 544-422 E-mail: nemzetk.eujog@juris.u-szeged.hu Oktatói fogadóóra: tanrendben meghirdetett időpontokban
Tantárgyi kreditpontok	képzési terv szerint
Tantárgyi előfeltétel	Európa-jog I.
Értékelés	az órai munka, valamint a félévet záró kollokvium alapján

TÉMAKÖRÖK

1. A belső piac joga és a személyek szabad mozgása
2. Az uniós versenyjog
3. A szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség

KÖTELEZŐ TANANYAG

- a foglalkozásokon elhangzottak, valamint a munkafüzet anyaga;
- Blutman László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban - a Brexit után. HVG-ORAC, Budapest 2020. (harmadik kiadás) az egyes témaköröknél megjelölt részei
- Dán Judit, Gombos Katalin, Kertészné Váradi Szilvia: Az Európai Unió versenyjogának alapjai. Wolters Kluwer, Budapest, 2022. (várható megjelenés: 2022. március)

A TÁRGY CÉLJA

A tárgy célja, hogy a jog szemszögéből általános szinten megismertesse a hallgatóval az Európai Unió működésének egyes szektorális jogterületeit. Ugyancsak a tárgy célja, hogy jellemző jogeseteken keresztül láttassa az uniós jogszabályok gyakorlati érvényesülését a félév anyagát képező három nagy uniós szabályozási területen.

TARTALOM

I. foglalkozás - Bevezetés

II. foglalkozás - A belső piac joga 1.

az áruk szabad áramlása: vámok és azzal egyenértékű díjak alkalmazásának tilalma

az áruk szabad áramlása: a piacvédő és diszkriminatív adóztatás tilalma

III. foglalkozás - A belső piac joga 2.

az áruk szabad áramlása: a mennyiségi korlátozások és azonos hatású intézkedések tilalma

a tőke szabad áramlása

IV. foglalkozás - A belső piac joga 3.

a személyek szabad mozgása

V. foglalkozás - A belső piac joga 4.

a munkavállalók szabad mozgása

VI. és VII. foglalkozás - A belső piac joga 5.

a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága; a más tagállamban szerzett szakmai képesítések elismerése

VIII. foglalkozás - Az uniós versenyjog 1.

a versenyjog alapfogalmai, közgazdaságtani alapjai és szabályozási jellemzői;

versenykorlátozó megállapodások tilalma

IX. foglalkozás - Az uniós versenyjog 2.

a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalma; koncentrációk (összefonódások) ellenőrzése

X. foglalkozás - Az uniós versenyjog 3.

tagállamokra vonatkozó versenyjogi szabályok; fogyasztóvédelem

XI. foglalkozás - Schengen és a szabadság térsége

XII. foglalkozás - A biztonság és jog térsége

I. foglalkozás

Bevezetés

1. A tananyag feldolgozásának korábbiaktól eltérő módszere

Míg az Európa-jog I. tárgyból a tananyagot előadáson elemeztük, az Európa-jog II. anyagát kiscsoportos foglalkozásokon, gyakorlati szemszögből dolgozzuk fel. Ennek fontosabb jellemzői a következők:

- minden foglalkozásra előzetesen készülni kell;
- gyakorlati problémákon, jogeseteken keresztül jutunk el egy-egy szabályozási terület összefüggéseinek megismeréséhez;
- a foglalkozásokon a részvétel kötelező;
- nem előadáshoz kapcsolódó gyakorlatról van szó - új, még nem ismert témákat veszünk a félév folyamán;
- a csoportok azonos tematika szerint haladnak;
- a kollokvium egységes, minden csoport számára azonos követelmények vannak;
- a foglalkozásra mindig hozza magával a munkafüzetet és a tankönyvet.

2. Megjegyzések a tanuláshoz

a) A tanulási feladatokat részben a munkafüzet, részben a szemináriumvezető utasításai tartalmazzák. Minden foglalkozáshoz szükséges a tankönyv megjelölt részének áttanulmányozása, mert erre épülnek a foglalkozások, és az ott tárgyalt jogesetek.

b) Lesznek feladatok, melyeknél Önnek kell egy jogesetet feldolgozni. Az Európai Bíróság ítélezési gyakorlatához a link a következő:
https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7045/hu/

c) Lesznek feladatok, ahol Önnek kell egy uniós jogszabályt megtalálni. Az uniós jogszabályokhoz és a Hivatalos Laphoz link a következő:
<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=hu>

3. Iránymutatás jogesetek, gyakorlati uniós jogi problémák elemzéséhez

A jogesetek feldolgozása két tipikus formában jöhet elő a foglalkozásokon: vagy az Európai Unió Bíróságának egy jogesetéről kell egy összefoglalót készíteni, vagy feladatként egy megadott tényállást jogi szempontból értékelni, elemezni. Bár a kétféle feladtnál eltérő lehet a szempontrendszer, de az alábbiakban adunk egy mintát, mely általános segítséget nyújthat a jogesetek összefoglalásához, elemzéséhez.

Szemponatok	Magyarázat
Jelölés*	A jogeset (határozat) jelölése az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatában.
Eljárás*	Milyen eljárási formában került a jogeset az Európai Unió Bírósága elé.
Tényállás*	A jogeset ténybeli hátterének rövid, de az összes releváns tényállási elemet tartalmazó összefoglalása.
Eldöntendő jogkérdés(ek)*	A jogesetben milyen jogkérdéseket kell eldönteni (illetve döntött el a Bíróság).
Alkalmazandó jogtételek	Azon uniós jogszabályok, vagy a Bíróság által megfogalmazott egyéb általános jogtételek, melyek az ügyre vonatkozhatnak, és a jogi elemzés alapjaként kell figyelembe venni őket.
Problémák	Milyen sajátos nehézségek nehezítik meg a jogkérdések megválaszolását, azaz a jogtételek alkalmazását a tényállás elemeire.
Elemzés	Ez a rész tartalmazza azokat az indokokat, érveket, melyekkel a tényállás egyes elemeit hozzárendelte az általános jogtételekhez, és amelyek alapján a felvetődő jogkérdések megválaszolhatóvá válnak. (Jogeset összefoglalónál ez a rész tartalmazza a Bíróság legfontosabb érveit.)
Következtetés	Válaszok az ügyben felvetődő jogkérdésekre.
Jelentőség	A jogesetet mi teszi fontossá az adott uniós szabályozási területen.

* Nem alkalmazható *feladatként kapott* jogeset-elemzéshez, mert ott a tényállást, illetve a megválaszolandó jogkérdéseket a feladat részeként megkapja, valamint lehetséges, hogy hipotetikus jogesetről van szó.

4. Minta a jogesetelemzés szempontrendszerének használatára

Az alábbi mintában egy olyan jogesetet foglalunk (részlegesen) össze, mely az első féléves tanulmányaikból már ismerős.

Jelölés	9/70 Franz Grad v Finanzamt Traunstein ECLI:EU:C:1970:78
Eljárás	Előzetes döntéshozatal
Tényállás	A Tanács a közúti, vasúti és vízi közlekedésben, a piaci versenyt érintő egyes rendelkezések harmonizációjáról egy határozatot hozott, melyet a tagállamoknak címzett. A határozat megtiltotta, hogy a közúti, vízi vagy légi áruszállításban alkalmazott különadókat a tagállamok fenntartsák az általános forgalmi adó közös rendszerének bevezetése után. A felperes egy adójogi jogvitában a német <i>Finanzgericht</i> (pénzügyi bíróság) előtt, ezen tanácsi határozat egyik rendelkezésére [4. cikk (2) bekezdés] kívánt hivatkozni.
Eldöntendő jogkérdés(ek)	A tagállamokhoz, mint címzettekhez intézett határozatra egy magánfél alapíthat-e adójogi igényt egy tagállami bíróság előtt, azaz egy ilyen határozatnak van-e közvetlen hatálya?
Alkalmazandó jogtételek	(i) Az alapító szerződések értelmében a határozat teljes egészében kötelező azokra, akik a címzettjei ennek a jogi aktusnak; (ii) az uniós (közösségi) jog tényleges érvényesülésének követelménye; (iii) a közvetlen joghatás általános feltétele a kellően világos szabálytartalom, valamint feltétel nélküli szabályozás (van Gend en Loos).

Problémák	Az alapító szerződések nem rendelkeznek a határozatok közvetlen hatályáról, így nem világos, hogy csak az Unió (Közösség) szervei, illetve más tagállamok hívhatják-e fel egy tagállammal szemben, vagy ezektől eltérő más, érintett jogalanyok is.
Elemzés	A határozatok kötelezőek a címzettekre, és e kötelező hatállyal nem összeegyeztethető az érintett jogalanyok kizárása abból a lehetőségből, hogy erre hivatkozhatnak. Amennyiben egy határozatnak tagállamok a címzettjei, akkor az uniós (közösségi) jog tényleges érvényesülése gyengülne, ha az érintett magánfelek nem tudnának hivatkozni tagállami hatóság előtt a határozatra. A rendelet és a határozat joghatásai eltérhetnek, de ez nem zárhatja ki eleve, hogy a határozatot az érintett fél felhívhatta tagállami bíróság előtt. A határozat közvetlen hatályának megállapításánál mindig vizsgálni kell a kérdéses rendelkezés "természetét, háttérét és megszüvegezését".
Következtetés	Az ügyben a kérdéses határozat vonatkozó rendelkezése alkalmas közvetlen hatály kifejtésére.
Jelentőség	A Bíróság először állapította meg, hogy a határozatnak, mint uniós (közösségi) jogi aktusnak bizonyos feltételektől függően lehet közvetlen hatálya a tagállami jogrendszerekben.

5. A munkafüzet használata

Javasoljuk, hogy a szemináriumra kinyomtatva hozza magával a foglalkozás vonatkozó anyagát. Az előzetesen kiadott feladatok megoldásaként, az egyes kérdések mögött szabadon hagyott helyeken kézzel írja be a választ, és ezt használva kapcsolódjon az órai munkához.

II. foglalkozás

A belső piac joga 1.

az áruk szabad áramlása: vámok és azzal egyenértékű díjak alkalmazásának tilalma
az áruk szabad áramlása: a piacvédő és diszkriminatív adóztatás tilalma

1. A tananyag szerkezete

A belső piac lényege és a jogharmonizáció

A vámok és azzal azonos hatású díjak alkalmazásának tilalma

A vámmal azonos hatású díj

Az áru fogalma

A diszkriminatív és piacvédő adóztatás tilalma

Vámmal azonos hatású díj és az adó

Az EUMSZ 110. cikk alkalmazása

A diszkriminatív adóztatás

A piacvédő adóztatás

A gépjárművek lépcsőzetes adóztatása

2. Kérjük, olvassa el a tankönyv következő részét:

Blutman L.: Az Európai Unió joga a gyakorlatban - a Brexit után. HVG-ORAC, Budapest, 2020. 547-562. o.

Általános megjegyzés: az írásos anyagban szereplő jogesetek neveit nem kell megjegyezni, kivéve a kiemelt, idézettel szereplő jogesetek neveit!

3. Legyen tisztában a következő fogalmakkal:

közös piac, belső piac, vámunió, gazdasági alapszabadságok, szabadkereskedelmi övezet, vám, vámmal azonos hatású díj.

4. A tananyag feldolgozását segítő elméleti kérdések

- Milyen területeket kell szabályozni ahhoz, hogy az áruk szabad mozgása biztosított legyen?
- Mi a különbség a vám és az azzal azonos hatású díj között?
- Mi a jelentősége a Statisztikai illetékek-ügynek?
- Az áru fogalma.
- Mi a különbség a piacvédő és diszkriminatív adóztatás között?
- Mitől lesz hasonló kétféle áru?

5. Jogharmonizáció és belső piac - két fontos rendelkezés összevetése

A belső piac szabályozás technikáit a következő két alapvető rendelkezés írja körbe:

EUMSZ 114. cikk (az EKSz. korábbi 95. cikkének megfelelő rendelkezés)

(1) Ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a 26. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítására a következő rendelkezéseket kell alkalmazni. Az Európai

Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően elfogadja azokat a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítésére vonatkozó intézkedéseket, amelyek tárgya a belső piac megteremtése és működése.

(2) Az (1) bekezdés nem vonatkozik az adózásra, a személyek szabad mozgására, valamint a munkavállalók jogaira és érdekeire vonatkozó rendelkezésekre.

EUMSZ 115. cikk (az EK SZ. korábbi 94. cikkének megfelelő rendelkezés)

A 114. cikk sérelme nélkül a Tanács az Európai Parlammal, valamint a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően, különleges jogalkotási eljárás keretében, egyhangúlag irányelveket fogad el a tagállamok olyan törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek közelítésére, amelyek közvetlenül érintik a belső piac megteremtését vagy működését.

Mindkét rendelkezés a jogharmonizációs célú uniós jogalkotást célozza. A két rendelkezés között milyen különbségeket lát, és mi indokolja ezeket a különbségeket?

6. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

Egy holland állampolgár ellen büntetőeljárás indult, mert amikor a rotterdami repülőtéren keresztül Hollandiába érkezett, megtagadta útlevelének bemutatását és átadását a határellenőrzésért felelős hivatalnoknak. Ezzel megsértett egy holland jogszabályt, mely előírta ezt az államba való belépés esetén. A vádlott elfogadta a vádemelés alapjául szolgáló tényeket, de tagadta, hogy bűncselekményt követett el. Azt állította, hogy a rotterdami repülőtéren, ahol kiszállt egy Strasbourgból induló menetrend szerinti járatról, csak uniós tagállamokból fogad gépeket. Az alkalmazott holland jogszabály nincs összhangban - többek között - az alapító szerződések alábbi rendelkezésével (jelenlegi számozás).

EUMSZ 14. cikk (1) Az Unió a Szerződések vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően meghozza a belső piac létrehozásához, illetve működésének biztosításához szükséges intézkedéseket.

(2) A belső piac egy olyan, belső határok nélküli térség, amelyben a Szerződések rendelkezéseivel összhangban biztosított az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása.

a) Ez az ügy milyen eljárásban kerülhetett az Európai Bíróság elé?

b) A vádlott nyilvánvalóan a rendelkezés (2) bekezdésében található azon fordulattal védekezett, hogy a személyek szabad mozgásának biztosítása az Unió részéről, felmenti őt az útlevel bemutatása alól. Valóban konfliktusban állt egymással a vádlott helyzetére vonatkoztatva a szerződéses rendelkezés és a holland, belső jogszabály?

c) Amennyiben ellentétben áll a két jogszabály, ez milyen következményekkel járhat a vádlott számára?

d) A cikk (2) bekezdése belső piacról szól. Ugyanakkor korábban az Európai Gazdasági Közösség fő célja a közös piac megvalósítása volt. Mi a különbség a belső piac és a közös piac között?

7. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

Dániában az élelmiszerellenőrzési rendszer törvényes szabályozás alá esik és kétirányú. Az általános élelmiszerellenőrzést a helyi hatóságok végzik, és ezek költségeit az állam a helyi adókból fedezi. A törvény felhatalmazza a minisztereket arra, hogy egyes termékekre speciális vizsgálatot rendelhessenek el, melyek költségeit a termelők, illetve a forgalmazók kötelesek állni. Ilyen speciális ellenőrzési rendszert hoztak létre például a baromfi, tojás, hal tekintetében.

Az aflatoxin olyan vegyület, melynek erős rákkeltő hatást tulajdonítanak. A földimogyoró olyan élelmiszer, melyen gombafertőzés következtében aflatoxin fordulhat elő. A dán belügyminiszter rendelete a földimogyoró legcsekélyebb aflatoxin fertőzését sem engedi. Ezért minden földimogyoró vagy földimogyoró-termék élelmiszerként való értékesítését külön engedélyhez köti az országban, és az engedély kiadásának feltétele, hogy a termékre végezzenek aflatoxin-vizsgálatot. Ezt a vizsgálatot végző laboratóriumot a dán élelmiszerellenőrző intézet igazgatója jelöli ki, azonban egyes esetekben külföldi vizsgálati eredmények is elfogadhatóak, ha azok aggálymentesek. A rendelet alapján az aflatoxin-vizsgálat díját az importőrnek kell megfizetni. Mivel földimogyoró nem terem Dániában, ezért minden földimogyoró-termék szükségképpen import.

Dániát a Bizottság perelte az Európai Bíróság előtt arra hivatkozva, hogy a tagállam megsértette az EUMSZ 28. és 30. cikkét (akkor EK-Szerződés 9. és 13. cikke). Ez a következőképpen szól:

EUMSZ 28. cikk (1) Az Unió vámuniót alkot, amely a teljes árukereskedelemre kiterjed, és magában foglalja a behozatali és kiviteli vámok, valamint az azokkal azonos hatású díjak tilalmát a tagállamok között, továbbá közös vámtarifa bevezetését harmadik országokkal fenntartott kapcsolataikban...

EUMSZ 30. cikk A tagállamok között tilos bármilyen behozatali vagy kiviteli vám és azzal azonos hatású díj. Ezt a tilalmat a fiskális vámokra is alkalmazni kell.

Dánia álláspontja szerint, a vizsgálat díja nem minősülhet vámnak vagy azzal azonos hatású díjnak. Ezt a díjat a vizsgálatot végző laboratórium (és nem az állam) szabja ki, arányosan a vizsgálat költségeivel.

a) A földimogyoró vizsgálati díja minősülhet-e, és ha igen, milyen feltételek mellett, vámnak vagy vámmal azonos hatású díjnak az EUM-Szerződés 28. és 30. cikke alapján?

b) Mely jogeset ad arra a kérdésre választ, hogy mi a különbség a vám és a vámmal azonos hatású díj között?

c) Gondosan alkalmazza a jogi értékelés szempontjait, a következő szerint: (i) a kérdéses termék árunak minősül? (ii) a kérdéses állami előírásra alkalmazható-e a vám vagy a vámmal azonos hatású díj fogalma? (iii) van-e olyan eleme a tényállásnak, mely kiveszi az állami szabályozást az EUMSZ 30. cikkben foglalt tilalom alól?

8. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

Egy kereskedelmi cég és az Amministrazione delle finanze dello Stato (pénzügyminisztérium) közötti eljárás a felperes által Kolumbiából a Benelux államokon keresztül Olaszországba behozott banán fogyasztási adójaként beszedett összegek visszatérítésére vonatkozott. Az olasz adójogszabályok az adott időszakban összesen tizenkilenc fogyasztási adót irányoznak elő, amelyből három sújtotta a trópusi termékeket (kávé, kakaó, banán). Az így adóztatott, emberi fogyasztásra szánt termékek között volt alkoholra, sörre, cukorra, édesítőszerekre, magolajokra és margarinra vonatkozó adó. A banán fogyasztási adójának mértéke, majdnem a behozatali ár felét tette ki.

Az ügy adataiból kiderül, hogy az olasz banántermelés, amely Szicíliára korlátozódott, 1985-ben 120 tonna volt, és az Olaszországba történő banánimport ugyanabban az évben 357 500 tonna volt. Az előzetes döntés iránti kérelmet előterjesztő milánói bíróság az uniós (akkor közösségi) jog értelmezését kérte.

a) Egy fogyasztási adónak nevezett adóztatás, amely mind a behozott, mind a nemzeti termékeket sújtja, de amelyiket a gyakorlatban kizárólag csak a behozott termékekre kell alkalmazni, mert az éghajlati feltételek miatt nem létezik nemzeti termelés, az EUMSZ 28. és 30. cikkében tiltott, vámmal azonos hatású díjat képez-e, vagy adónak minősül a 110. cikk alapján?

b) A tényállás tükrében mi a különbség az adó és a vám (vámval azonos hatású díj) között?

c) Ha az olasz fogyasztási adó vámmal azonos hatású díjnak minősül, akkor szinte bizonyosan jogsértő. Azonban akkor, ha adónak tekintendő, ellentétes-e az EUMSZ 110. cikkel?

d) A 110. cikk két tilalmat tartalmaz. Mi a két tilalom között a különbség, és melyik illik jobban az ügy tényállásához?

EUMSZ 110. cikk A tagállamok sem közvetlenül, sem közvetve nem vetnek ki más tagállamok termékeire a hasonló jellegű hazai termékekre közvetlenül vagy közvetve kivetett adónál magasabb belső adót.

A tagállamok továbbá nem vetnek ki más tagállamok termékeire olyan természetű belső adót, amely más termékek közvetett védelmét szolgálhatja.

e) A 110. cikket kizárólag az Unió tagállamaiból származó termékekre kell alkalmazni, vagy a nem uniós tagállamból származó, szabad forgalomban lévő termékekre is?

III. foglalkozás

A belső piac joga 2.

az áruk szabad áramlása: a mennyiségi korlátozások és azonos hatású intézkedések tilalma

a tőke szabad áramlása

1. A tananyag szerkezete

Mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedések tilalma

A mennyiségi korlátozás

A mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedések

A mennyiségi import- és exportkorlátozások viszonya

A korlátozó intézkedéseket igazoló körülmények

Az EUMSZ 34. és 35. cikkének hatálya

A tőke szabad mozgása

Mi a tőkemozgás?

A tőkemozgást korlátozó tagállami intézkedések

A tőkemozgás korlátozása az EUM-Szerződés külön rendelkezései alapján

2. Kérjük, olvassa el a tankönyv következő részét

Blutman L.: Az Európai Unió joga a gyakorlatban - a Brexit után. HVG-ORAC, Budapest, 2020. 563-581., 645-655. o.

Általános megjegyzés: az írásos anyagban szereplő jogesetek neveit nem kell megjegyezni, kivéve a kiemelt, idézettel szereplő jogesetek neveit!

A kiemelt, idézettel szereplő jogesetek közül csak szemléltető példa (és csak ajánlott olvasmány) az alábbi: 670. o. – *Du Pont*-ügy; 681. o. – *Smanor Sa*-ügy.

3. Legyen tisztában a következő fogalmakkal:

mennyiségi korlátozás, kereskedelmi kvóta, mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedés, diszkriminatív kereskedelmi szabályok, egyenlően alkalmazandó intézkedések, kölcsönös elismerés elve, kényszerítő erejű közérdek, *Dassonville*-formula, *Keck*-formula, tőkemozgás

4. A tananyag feldolgozását segítő elméleti kérdések

- Mit értünk mennyiségi korlátozás alatt?
- Az Európai Bíróság három jelentős ügyben korlátozta a *Dassonville*-formula hatókörét. Melyek ezek?
- Miért jelentős a *Keck*-ítélet a téma szempontjából?
- Mi minősül rejtett korlátozásnak?
- Soroljon fel öt gazdasági műveletet, mely tőkemozgásnak minősül!

5. Gondosan tanulmányozza a könyvben a következő jogesetet: *Cassis de Dijon*-ügy (568-570. o.), és válaszoljon az alábbi kérdésekre

a) Milyen problémával találkozott itt a Bíróság, melyet a *Dassonville*-formula alapján nem tudott megoldani?

b) Mennyiben módosítják a *Dassonville*-formulát az ügyben hozott megállapítások?

c) Mit kell kényszerítő erejű közérdek alatt értenünk, és ez miben különbözik az EUMSZ 36. cikkében foglalt mentőklauzulával?

d) Melyik az a másik ügy, mely hasonló módon, jelentős módosítást tett a *Dassonville*-formulán?

6. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

Ausztriában jogszabály írja elő a kiadók és az importőrök számára a belföldi és az importált, német nyelvű könyvek kiskereskedelmi ára rögzítésének kötelezettségét. A belföldi könyveknél az osztrák kiadó rögzíti az árat. A külföldi, német nyelvű könyvek importőrei a kiadó által a kiadás helye szerinti államra nézve (elsősorban Németország vagy Svájc) rögzített vagy javasolt fogyasztói árnál (a benne foglalt hozzáadottérték-adó levonása után) alacsonyabb árat nem állapíthatnak meg. A rendelkezés oka, hogy ennek hiányában az ilyen könyvek ára csökkenne, amely a haszon elvesztésével járna, és ez oda vezetne, hogy az igényesebb, de gazdaságilag kevésbé kifizetődő könyvek előállítása és forgalmazása nem volna tovább finanszírozható. Az ilyen jellegű könyveket kínáló kis könyvkereskedéseket kiszorítanák a piacról a nagy könyvesboltok, melyek népszerűbb könyveket árusítanak. Az eljárás egy könyvimportőr ellen indult, amely alacsonyabb áron reklámozott importkönyveket, mint a jogszabály alapján érvényesítendő ár.

Az esetet az alapító szerződések alábbi rendelkezései alapján mérlegelje:

EUMSZ 34. cikk A tagállamok között tilos a behozatalra vonatkozó minden mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedés.

EUMSZ 36. cikk A 34. és a 35. cikk rendelkezései nem zárják ki a behozatalra, a kivitelre vagy a tranzitárukra vonatkozó olyan tilalmakat vagy korlátozásokat, amelyeket a közérkölc, a közrend, a közbiztonság, az emberek, az állatok és növények egészségének és életének védelme, a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelme vagy az ipari és kereskedelmi tulajdon védelme indokol. ...

a) Az osztrák szabályozás diszkriminatív vagy egyenlően alkalmazandó intézkedést jelent a belföldi és import áruk viszonylatában?

b) A fenti szabályozás tekinthető-e mennyiségi korlátozásnak vagy azzal azonos hatású intézkedésnek?

c) Az előterjesztő osztrák bíróság a szabályozás mögött a kulturális javak védelmére vonatkozó közérdekre hivatkozott. Amennyiben a b) kérdésre a válasz igen lenne, menthető-e ezen indok alapján az intézkedés?

7. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvényt 108.§-ának (1) bekezdése értelmében a mezőgazdasági földterületen korábban létesített olyan haszonélvezeti, illetve használati jogok, amelyek jogosultjai e földterületek tulajdonosának nem közeli hozzátartozói, a törvény erejénél fogva megszűnnek, és azokat az ingatlan-nyilvántartásból törölni kell. A törlésről szóló földhivatali határozatok nyomán számos jogvita keletkezett, mely eljutott az Európai Bíróságra is, felvetvén a tőke szabad mozgásának korlátozásával kapcsolatos kérdéseket az alapító szerződések alábbi rendelkezései alapján:

EUMSZ 63. cikk (1) E fejezet rendelkezéseinek keretei között tilos a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti tőke mozgásra vonatkozó minden korlátozás.

(2) E fejezet rendelkezéseinek keretei között tilos a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti fizetési műveletekre vonatkozó minden korlátozás.

EUMSZ 65. cikk (1) A 63. cikk rendelkezései nem érintik a tagállamoknak azt a jogát, hogy:

a) alkalmazzák adójoguk azon vonatkozó rendelkezéseit, amelyek a lakóhely vagy a tőkebefektetés helye alapján az adózók között különbséget tesznek;

b) meghozzák a szükséges intézkedéseket a nemzeti törvények és rendeletek megsértésének megakadályozására, különösen az adózás és a pénzügyi szervezetek prudenciális felügyelete terén, vagy hogy eljárásokat alakítsanak ki a tőke mozgások igazgatási vagy statisztikai célú bejelentésére, illetve, hogy a közrend vagy a közbiztonság által indokolt intézkedéseket hozzanak.

a) Az ügyben szereplő, haszonélvezeti jogot alapító szerződéseket még a magyar uniós csatlakozás előtt kötötték. Lehet-e érvelni amellett, hogy nem terjed ki így a haszonélvezeti jog megszüntetésére sem az EUMSZ időbeli hatálya?

b) A magyar állam egyik érve az eljárásban arra irányult, hogy az uniós jog (így a 63. cikk) hatálya nem terjed ki a tagállamok tulajdoni rendjére, a tulajdonviszonyokkal kapcsolatos állami szabályozásokra (EUMSZ 345. cikk). Tartható-e az érv?

EUMSZ 345. cikk

A Szerződések nem sérthetik a tagállamokban fennálló tulajdoni rendet.

c) A 63. cikk alkalmazása esetén lehet-e azt állítani, hogy a kérdéses tagállami szabályozás akadályozta a tőke szabad mozgását? Értékelje a Bíróság következő megállapítását: „az alapügyben szereplőhöz hasonló szabályozás, amely előírja a mezőgazdasági földterületre vonatkozó, szerződésen alapuló haszonélvezeti jogok, köztük a tőke szabad mozgásához való jog gyakorlása révén megszerzett jogok megszűnését, maga a célja alapján, csupán e ténynél fogva korlátozza az említett szabadságot.”

d) A kérdéses szabályozást lehet-e diszkriminatívnak tekinteni a magyar állampolgárok és a külföldiek viszonylatában?

e) Ha feltesszük, hogy a tőkemozgás akadályozásáról is van szó, menthető-e a 65. cikkben foglalt mentőklauzula alapján? Mérlegelje e tekintetben a magyar állam védekezését, amely szerint az intézkedés igazolható

- közérdekű célokkal, mint a termőföldeket azok használják, akik megművelik; a spekuláció kizárása; versenyképes földbirtokok létrejöttének megkönnyítése; a vidék elnéptelenedésének megakadályozása;
- olyan közérdekű céllal, hogy ezek a haszonélvezeti szerződések a devizagazdálkodási szabályok megsértésével (az MNB engedélye nélkül) jöttek létre, és ezt szankcionálni kell;
- a közrend védelme érdekében, amennyiben a tulajdonszerzési tilalom kijátszására, a nemzeti jog megkerülésével kötötték a haszonélvezeti szerződéseket (melyek megkötése formailag 2002. január 1-ig jogszerű volt), és a közrend fenntartása érdekében e visszaéléseket meg kell szüntetni.

f) A haszonélvezeti jog törvényi szüntetésével sérülhetett-e az Alapjogi Charta 17. cikke?

Alapjogi Charta 17. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.

g) A kérdéssel foglalkozott az Alkotmánybíróság is a 25/2015. (VII. 21.) AB határozatban. Vesse össze az AB következtetéseit - ahol kapcsolódnak - a fenti kérdésekre adott válaszaival!

IV. foglalkozás

A belső piac joga 3.

a személyek szabad mozgása

1. A tananyag szerkezete

A szabad mozgáshoz való jogról – általában

A szabad mozgáshoz való jog rétegei

A szabad mozgáshoz való jog jogosultjai

Idegenrendészeti jogok és szabályok (2004/38/EK irányelv)

Az idegenrendészeti szabályok megszegése

Korlátozások közegészségi, közrendi és közbiztonsági okok miatt

Az uniós polgárok szabad mozgása és a schengeni együttműködés

A szabad mozgás általános joga (EUMSZ 21. cikk)

2. Kérjük, olvassa el a tankönyv következő részét:

Blutman L.: Az Európai Unió joga a gyakorlatban - a Brexit után. HVG-ORAC, Budapest, 2020. 513-546. o.

Általános megjegyzés: az írásos anyagban szereplő jogesetek neveit nem kell megjegyezni, kivéve a kiemelt, idézettel szereplő jogesetek neveit!

3. Legyen tisztában a következő fogalmakkal:

a szabad mozgáshoz való uniós jog három rétege, idegenrendészeti szabályok, kiutasítás, kitoloncolás, közrend, közbiztonság, a szabad mozgáshoz kapcsolódó járulékos jogok, a szabad mozgás célja

4. A tananyag feldolgozását segítő elméleti kérdések

- a) A személyek szabad mozgása milyen vonatkozásokban tartozik a belső piac jogához?
- b) A szabad mozgáshoz való jog három rétege.
- c) Ki minősül a jogosult családtagjának a személyek szabad mozgására vonatkozó szabályozásnál?
- d) Milyen általános indokokkal korlátozható a személyek szabad mozgása?
- e) Milyen elveknek kell érvényesülnie, amikor a személyek szabad mozgásának korlátozásáról van szó?
- f) Mennyiben enyhébbek a feltételei annak, hogy egy diák élvezze a szabad mozgáshoz való jogot az Unió tagállamaiban, mint annak, hogy ezt egy általános tartózkodási joggal bíró (önellátó uniós polgár) tegye?

5. Gondosan tanulmányozza a könyvben a következő jogesetet: Grzelczyk-ügy (542. o.), és válaszoljon az alábbi kérdésekre.

- a) Egyetért-e Ön a Bíróság azon megállapításával, hogy a felperes diák jogszerűen tartózkodott Belgium területén? Vö. a 2004/38/EK irányelv vonatkozó rendelkezésével:

7. cikk Tartózkodás joga három hónapot meghaladóan

(1) Valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra, ha:

...

c) - tanulmányok folytatásának fő céljából, ideértve a szakképzést is, beiratkoztak egy magán- vagy közoktatási intézménybe, amelyet a fogadó tagállam akkreditált vagy tart fenn jogszabályai vagy közigazgatási gyakorlata alapján, és
- teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek a fogadó tagállamban, és nyilatkozattal vagy választásuk szerint más azzal egyenértékű eszközzel bizonyítják a megfelelő nemzeti hatóságnál, hogy elegendő forrással rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára, ahhoz, hogy a tartózkodásuk időtartama alatt ne jelentsenek terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére; ...

b) Milyen következményei voltak az ügyben annak, hogy a Bíróság kombinálta (együtt alkalmazta) a szabad mozgáshoz való jogot (EUMSZ 21. cikk) és az állampolgárságon alapuló megkülönböztetés tilalmát (EUMSZ 18. cikk)?

EUMSZ 18. cikk A Szerződések alkalmazási körében és az azokban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés.

EUMSZ 21. cikk (1) A Szerződésekben és a végrehajtásukra hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz.

c) Melyik az a nagy jelentőségű jogeset, ahol a Bíróság először alkalmazta együtt a szabad mozgáshoz való jogot és az állampolgárságon alapuló megkülönböztetés tilalmát, jelentősen kiterjesztve a szabad mozgáshoz kapcsolódó lehetséges járulékos jogok körét?

d) Értelmezhető úgy a Bíróság *Grzelczyk*-ítélete, hogy az alapító szerződések fenti rendelkezéseit alkalmazva, az eset összefüggéseiben tkp. figyelmen kívül hagyta az irányelvben, mint alacsonyabb szintű jogszabályban foglalt feltételeit a tartózkodási jognak?

6. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

Az ügyben egy német állampolgár hosszabb ideig tartózkodott az Egyesült Királyságban és ott megszerezte a brit állampolgárságot. Ennek nyomán megváltoztatta keresztnéveit és családi nevét, és a családi nevébe német nemesi címet is beillesztett. Mikor visszatért Németországba, ott megtagadták a brit jog alapján megváltoztatott új, családi és keresztnéveinek elismerését. A német alaptörvényből ugyanis az következik, hogy újonnan szerzett nemesi címeknek a nevek alkotóelemeiként való használata nem megengedett. A Bíróságnak arra kellett választ adnia, van-e egy tagállamnak olyan kötelezettsége, hogy elismerje egy állampolgárának azon vezetéknevét, amelyet egy másik tagállambeli tartózkodása során szerzett, amelynek szintén állampolgára.

a) Milyen hátrányok érhetik a német-brit állampolgárt, ha különböző neveken szerepel a brit és a német anyakönyvekben?

b) A fenti tényállás bevonható-e az EUMSZ 21. cikke alá, azaz a név elismerése érintheti-e a személyek szabad mozgására vonatkozó jogszabályokat?

c) Megtagadható-e egy ilyen, külföldön szerzett név elismerése, ha az beleütközik a német közrendbe, melynek célja biztosítani a születésen vagy jogálláson alapuló kiváltságok eltörlése és a német polgárok közötti egyenlő bánásmód biztosítása?

7. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

X ghánai állampolgár állandó tartózkodási engedéllyel tartózkodik Finnországban, ezalatt oktatásban vett részt, szakmát tanult, és keresőtevékenységet folytatott. 2001-ben házasságot kötött Y finn állampolgárral. A házasságból 2003-ban egy finn állampolgárságú gyermek született. A házasságot 2005-ben felbontották, a gyermek felett X, az anya kizárólagos szülői felügyeletet gyakorol, bár Y, az apa ugyancsak Finnországban él. X 2008-ban házasságot kötött Z-vel, egy elefántcsontparti állampolgárral, aki ugyancsak Finnországban tartózkodott. X és Z házasságából 2009-ben egy ghánai állampolgárságú gyermek született Finnországban. A gyermek felett a szülői felügyeleti jogot a szülők közösen gyakorolják. A férj Z, aki egy háztartásban él X-szel, közös gyermekükkel, és X két gyermekével, házasság jogcímén fordult tartózkodási engedélyért a finn hatóságokhoz.

a) Nem uniós polgár tartózkodásáról lévén szó, mennyiben érinti az ügy a személyek szabad mozgásához való jogát?

b) Milyen feltételekkel juthatna tartózkodási engedélyhez Z, mint elefántcsontparti állampolgár az EUMSZ 20. illetve 21. cikke alapján? Tanulmányozza a válaszhoz a könyvben a *Zambrano*-ítéletben tett nagy jelentőségű megállapítást!

c) Teljesítette az adott ügyben Z ezeket a feltételeket?

d) Milyen párhuzamokat lát az előző félévben tanult *Zhu/Chen*-üggyel (479. o.)?

V. foglalkozás

A belső piac joga 4.

a munkavállalók szabad mozgása

1. A tananyag szerkezete

A munkavállaló és a munkaviszony

Ki a munkavállaló?

Kiegészítések a munkavállaló fogalmához

Az uniós munkavállalók munkavégzésre vonatkozó jogai

A hazai munkavállalókkal egyenlő bánásmód a munkához jutásnál

A hazai munkavállalókkal egyenlő bánásmód a munkaviszony fennállása alatt

Az uniós munkavállalók családtagjai

Munkavállaláshoz való jog

Egyenlő bánásmód bizonyos képzésekre történő felvételnél

Egyenlő bánásmód szociális juttatások terén

Az EUMSZ 45. cikk alkalmazásának egyes feltételei

Kivétel a közszolgálati állásoknál

Határon átnyúló elem

Gazdasági célú tevékenység végzése

Az EUMSZ 45. cikk közvetlen hatálya

A szabad mozgás korlátozásának igazolása

2. Kérjük, olvassa el a tankönyv következő részét:

Blutman L.: Az Európai Unió joga a gyakorlatban - a Brexit után. HVG-ORAC, Budapest, 2020. 581-598. o.

Általános megjegyzés: az írásos anyagban szereplő jogesetek neveit nem kell megjegyezni, kivéve a kiemelt, idézettel szereplő jogesetek neveit!

3. Legyen tisztában a következő fogalmakkal:

munkavállaló, részmunkaidő, szociális juttatások, közszolgálati állások, a tényállásban határon átnyúló elem, atipikus igazoló körülmények, gazdasági célú tevékenység

4. A tananyag feldolgozását segítő elméleti kérdések

a) A munkavállaló fogalma az uniós jogban.

b) Mely a két legfőbb, általános akadálya munkavállalók szabad mozgásának, és mit tesz az Unió ezek csökkentéséért?

c) Miben áll az *Anita Groener*-ítélet jelentősége?

d) Az EUMSZ 45. cikkének van-e horizontális közvetlen hatálya?

5. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

A felperes joggyakornokként jogi szakvizsgára készült, és a joggyakorlatot az egyik német tartomány hatóságánál töltötte. A joggyakornokok a gyakorlatvezetőjük irányítása alatt a gyakorlólé hely tevékenységéhez járulnak hozzá, de javadalmazást nem munkabér, hanem megélhetési támogatás formájában kapnak. A felperes a joggyakorlat részeként négy hónapot

töltött egy londoni ügyvédi irodában. Itt gyakornoki illetményén kívül, távolléti pótlékot kapott a tartományi hatóságtól. Kérelmet nyújtott be utazási költségeinek megtérítése iránt is, mely lakóhelyétől a gyakorlat helyére, a Londonba való utazása során merült fel. A tartományi hatóság azonban az útiköltségtérítést a német határig térítette meg oda és vissza, a külföldi útiköltséget nem fedezte. A német jogszabályok ilyenkor a belföldi szolgálati utakra vonatkozó szabályok alkalmazását írják elő, melyek kizárják a külföldön felmerült útiköltség megtérítését. A jogvita - melyben a fő kérdés az volt, hogy jár-e a felperesnek a kért útiköltség - eljutott a szövetségi közigazgatási bíróságig (*Bundesverwaltungsgericht*) amely előzetes döntést kért az Európai Bíróságtól.

a) Az uniós jog alkalmazhatósága azon fordul meg, hogy a joggyakornok munkavállalónak minősül-e a 45. cikk értelmezésében. Itt felperes munkaviszonyban állt-e az uniós jog alapján?

*EUMSZ 45. cikk (1) Az Unión belül biztosítani kell a munkavállalók szabad mozgását.
(2) A munkavállalók szabad mozgása magában foglalja az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés megszüntetését a tagállamok munkavállalói között a foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében.*

b) A jogvita egy német állampolgár és egy német tartomány között állt fenn. Első pillantásra a jogvita belső ügynek minősül, melyre az uniós jog - tehát a személyek szabad mozgására vonatkozó szabályozás - nem alkalmazható. Megalapozhatja-e az uniós jog alkalmazását pusztán az, hogy a gyakornok négy hónapot Londonban töltött?

c) Ha alkalmazható az uniós jog az ügyben, az útiköltség megtérítésének részbeni megtagadása minősíthető-e a személyek szabad mozgása korlátozásának? Különös tekintettel arra, hogy a joggyakornokok külföldi részképzése csak lehetőség, de nem kötelező.

d) Amennyiben ez a szabad mozgás akadályának minősül, igazolható-e olyan indokkal, mint az erre fordítható költségvetési források korlátozottsága?

e) A fenti kérdésekre eltérő választ kell-e adni, ha a felperes olyan országban töltötte volna a gyakorlat egy részét, mely nem az Unió tagja?

6. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

Felperest az illetékes miniszter kinevezte az egyik olasz kikötő kikötői hatóságának elnökévé. A törvényi feladatainak ellátásáért - melyet a miniszter irányítása és ellenőrzése alatt végez - a minisztériumi főigazgatókat megillető díjazást kap. Alapvető feladata technikai és gazdasági irányítási jellegű. Így koordinál, javaslatokat tesz a kikötői bizottságnak a kikötő mindennapos irányításával kapcsolatos egyes intézkedésekre; odaítéli az engedélyeket, és az övezetekre és rakpartokra vonatkozó koncessziókat olyan vállalkozások részére, amelyek kikötői műveleteket kívánnak végezni vagy kikötői szolgáltatásokat kívánnak nyújtani. Döntési jogkörrel elsősorban a *kikötői bizottság* rendelkezik, de az elnök is hozhat - inkább kivételesen - kötelező erejű határozatokat, amelyek elsősorban a közjavak épségének védelmére irányulnak; de kötelező erejű határozatokkal biztosítja a kikötő területének hajózhatóságát, valamint a tengerfenék kotrási és karbantartási munkáinak elvégzését.

A miniszteri kinevezést megtámadták, mert a felperes nem volt olasz állampolgár, és az olasz alkotmány 51. cikke alapján közhivatalokat és választott tisztségeket csak olasz állampolgár tölthet be. Az ügyet végül az olasz Államtanács (*Consiglio di Stato*), mint legfelső közigazgatási bíróság előzetes döntéshozatalra terjesztette elő az Európai Bíróságon.

a) A felperes munkavállalónak tekinthető-e az EUMSZ alapján? Valóban munkaviszony keretében tölti be a tisztséget, melyre kinevezték? Ismételje át a könyvben, melyek a munkaviszony fogalmi elemei!

b) Amennyiben a felperes munkavállalónak minősül e tisztségében, és az EUMSZ 45. cikke alkalmazható rá, a *közszolgálati kivétel* vonatkozhat-e az ilyen tisztséget betöltő személyre a cikk (4) bekezdése alapján? Milyen tényezőket kell mérlegelni ennél a kérdésnél?

EUMSZ 45. cikk

(4) E cikk rendelkezései nem vonatkoznak a közszolgálatban történő foglalkoztatásra.

7. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

A felperes franciaországi lakóhellyel rendelkező, 1995-ös születésű francia állampolgár, aki a 2014/15. tanévben egy strasbourgi (Franciaország) felsőfokú intézményben kezdte meg tanulmányait. 2014. szeptember 29-én kérelmet nyújtott be Luxemburgban pénzügyi támogatás folyósítása iránt, mint egy olyan személy együtt élő gyermeke, aki Luxemburgban dolgozik. A Franciaországban élő francia állampolgárságú apa ugyanis határmenti ingázóként Luxemburgban dolgozott 2002. és 2008. között, majd ezután egy négyéves szünet után, 2012. december 17. és 2014. szeptember 30. között is, amikor elbocsátották gazdasági okok miatt. A felsőoktatási tanulmányokhoz nyújtott állami pénzügyi támogatásról szóló luxemburgi jogszabály a támogatást feltételként a hallgató luxemburgi lakóhelyéhez köti, míg a luxemburgi lakóhellyel nem rendelkező hallgató esetében a következő feltétel áll fenn: ekkor a pénzügyi támogatás iránti kérelem előterjesztésének időpontjától visszamenőlegesen számított hétéves időszak folyamán a hallgató valamelyik szülőjének legalább öt éven át tartó Luxemburgban folytatott foglalkoztatásnak vagy egyéb szakmai tevékenységnek kell

fennállnia. A luxemburgi pénzügyi támogatási rendszer célja, hogy Luxemburgban jelentős módon növekedjen a felsőfokú diplomával rendelkező lakosság aránya.

Mivel e feltételnek a felperes nem felelt meg, a támogatás iráni kérelmét elutasították. A jogvita az Európai Bíróság elé került, ahol lényegileg az volt a kérdése az előterjesztő luxemburgi bíróságnak, hogy egy ilyen szabályozás megfelel-e a munkavállalók szabad mozgására vonatkozó uniós szabályoknak.

a) Ebben az ügyben kinek a szabad mozgásáról volt szó: a felperes vagy az apja szabad mozgásáról?

b) A szóba jövő uniós jogszabály egyrészt az EUMSZ 45. cikke (1 előzőleg), másrészt a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2011. április 5-i 492/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke:

492/2011/EU rendelet 7.cikk (1) Valamely tagállamnak egy másik tagállam területén foglalkoztatott állampolgárát a foglalkoztatási és munkafeltételek tekintetében nem kezelhetik állampolgársága miatt a hazai állampolgároktól eltérő módon, különösen, ami a javadalmazást, a munkaviszony megszüntetését és munkanélkülivé válás esetén az újraelhelyezést vagy újrafoglalkoztatást illeti.

(2) Az említett munkavállaló a hazai munkavállalókkal azonos szociális és adókedvezményeket élvez.

A rendelet értelmében [(2) bekezdés] szociális kedvezménynek tekinthető-e az, hogy a Luxemburgba ingázó francia állampolgár Franciaországban élő, francia állampolgárságú gyermeke franciaországi tanulmányaihoz Luxemburgban kapjon pénzügyi támogatást?

c) A Bíróság kialakult joggyakorlata alapján, a szociális kedvezmények nyújtása objektív feltételek mentén korlátozható a határ menti ingázó munkavállalók számára, és előírható, hogy legyen megfelelő kötődésük ahhoz a társadalomhoz, amelyben anélkül végzik tevékenységüket, hogy ott lakóhellyel rendelkeznének. A jelen ügyben a luxemburgi szabályozás megfelelő és arányos korlátozást jelentett-e az uniós jogszabályok alapján?

VI. és VII. foglalkozás

A belső piac joga 5.

A letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága A más tagállamban szerzett szakmai képesítések elismerése

1. A tananyag szerkezete

A letelepedés szabadságának lényege és a jogosultak
A szolgáltatásnyújtás szabadságának alapvető vonásai
A letelepedés és a szolgáltatásnyújtás közös kérdések
A letelepedés és a szolgáltatásnyújtás elkülönítése
A letelepedés szabadsága – a védelem jellege és korlátai
A szolgáltatásnyújtás szabadsága - a védelem jellege és korlátai
A más tagállamban szerzett szakmai képesítések elismerése

2. Kérjük, olvassa el a tankönyv következő részét:

Blutman L.: Az Európai Unió joga a gyakorlatban - a Brexit után. HVG-ORAC, Budapest, 2020. 598-644. o.

Általános megjegyzés: az írásos anyagban szereplő jogesetek neveit nem kell megjegyezni, kivéve a kiemelt, idézettel szereplő jogesetek neveit!

3 Az alapítószerződések és másodlagos jogforrások releváns rendelkezései

A letelepedés szabadsága

EUMSZ 49. cikk

Az alábbiakban megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos a valamely tagállam állampolgárainak egy másik tagállam területén történő szabad letelepedésére vonatkozó minden korlátozás. Ezt a rendelkezést azokra a korlátozásokra is alkalmazni kell, amelyek képviseletnek, fióktelepnek vagy leányvállalatnak egy tagállam valamely tagállamban letelepedett állampolgára által történő alapítására vonatkoznak.

A szabad letelepedés magában foglalja a jogot gazdasági tevékenység önálló vállalkozóként történő megkezdésére és folytatására, vállalkozások, így különösen az 54. cikk második bekezdése szerinti társaságok alapítására és irányítására, a letelepedés országának joga által a saját állampolgáira előírt feltételek szerint, figyelemmel a tőkére vonatkozó fejezet rendelkezéseire is.

EUMSZ 51. cikk

Valamely tagállamban a közhatalom gyakorlásához tartósan vagy időlegesen kapcsolódó tevékenységekre e fejezet rendelkezései az adott tagállam vonatkozásában nem alkalmazhatók.

Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében úgy rendelkezhet, hogy e fejezet rendelkezései bizonyos tevékenységekre nem alkalmazhatók.

EUMSZ 52. cikk

(1) E fejezet rendelkezései és az azok alapján hozott intézkedések nem érintik azoknak a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseknek az alkalmazhatóságát, amelyek közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból különleges elbánást írnak elő a külföldi állampolgárokra nézve.

(2) Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében irányelveket bocsát ki a fent említett rendelkezések összehangolása céljából.

EUMSZ 53. cikk

(1) Az Európai Parlament és a Tanács az önálló vállalkozói tevékenység megkezdésének és folytatásának megkönnyítése érdekében rendes jogalkotási eljárás keretében irányelveket bocsát ki az oklevelek, a bizonyítványok és a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok kölcsönös elismerése, valamint a tagállamok önálló vállalkozói tevékenység megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek összehangolása céljából.

(2) Az orvosi és egyéb gyógyító, valamint a gyógyszerészeti szakmák esetében a korlátozások fokozatos megszüntetése az e szakmáknak a különböző tagállamokban történő gyakorlására vonatkozó feltételek összehangolásától függ.

EUMSZ 54. cikk

Valamely tagállam jogszabályai alapján létrehozott olyan társaság, amelynek létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az Unió területén van, e fejezet alkalmazása szempontjából ugyanolyan elbánásban részesül, mint azok a természetes személyek, akik a tagállamok állampolgárai.

"Társaság" a polgári vagy kereskedelmi jog alapján létrejött társaság, beleértve a szövetkezeteket és a közjog vagy a magánjog hatálya alá tartozó más jogi személyeket, kivéve a nonprofit szervezeteket.

EUMSZ 55. cikk

A tagállamok — a Szerződések egyéb rendelkezései alkalmazásának sérelme nélkül — az 54. cikk értelmében vett társaságok tőkéjében való részesedést illetően ugyanolyan elbánásban részesítik a többi tagállam állampolgárait, mint a saját állampolgáraikat.

A szolgáltatások szabadsága

EUMSZ 56. cikk

(...) tilos az Unión belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy.

Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében e fejezet rendelkezéseit kiterjesztheti harmadik országok olyan állampolgáira, akik szolgáltatásokat nyújtanak és az Unió területén letelepedettek.

EUMSZ 57. cikk

A Szerződések alkalmazásában „szolgáltatás” a rendszerint díjazás ellenében nyújtott szolgáltatás, ha nem tartozik az áruk, a tőke és a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá.

Szolgáltatásnak minősülnek különösen:

- a) az ipari jellegű tevékenységek;
- b) a kereskedelmi jellegű tevékenységek;

- c) a kézműipari tevékenységek;
- d) a szabadfoglalkozásúként végzett tevékenységek.

A letelepedési jogra vonatkozó fejezet rendelkezéseinek sérelme nélkül a szolgáltatást nyújtó személy a szolgáltatásnyújtás érdekében tevékenységét ideiglenesen a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban is folytathatja az ezen állam saját állampolgáira irányadó feltételek szerint.

2006/123/EK irányelv a belső piaci szolgáltatásokról - „szolgáltatási irányelv” 4. cikk

- 1. „szolgáltatás”: a Szerződés 50. cikkében említett, rendszerint díjazás ellenében nyújtott bármely önálló gazdasági tevékenység;
- 2. „szolgáltató”: bármely természetes személy, aki valamely tagállam állampolgára, vagy bármely, a Szerződés 48. cikkében említett jogi személy, amely valamely tagállamban letelepedett, és aki vagy amely szolgáltatást kínál vagy nyújt;
- 5. „letelepedés”: a Szerződés 43. cikke szerinti valamely gazdasági tevékenységnek a szolgáltató általi, határozatlan ideig tartó, a szolgáltatásnyújtás tényleges helyét képező, állandó infrastruktúrán keresztül történő tényleges végzése.

4. Legyen tisztában a következő fogalmakkal:

szolgáltatás, letelepedés szabadsága, elsődleges letelepedés, másodlagos letelepedés, Gebhard-teszt, Vlassopoulou-elv, szektorális harmonizáció.

5. A tananyag feldolgozását segítő elméleti kérdések

- a) Mi minősül gazdasági tevékenységnek a belső piac jogában?
- b) Határolja el az alábbi ismérvek alapján a szolgáltatásnyújtás és letelepedés szabadságát!

szempont	szolgáltatásnyújtás	letelepedés
jogosultak köre		
infrastruktúra jellege		
mely tagállam jogszabályainak kell megfelelnie?		
időtartam		

- c) Kik a letelepedés szabadságának jogosultjai?
- d) Mi minősül a szolgáltatásnak az EUMSZ rendelkezései alapján?
- e) Soroljon fel négy, az EUMSZ-ben nem nevesített olyan konkrét tevékenységet, amelyek szolgáltatásnak minősülnek!
- f) Ismertesse a Gebhard ügyet! Mi a jelentősége a letelepedés jogánál?
- g) Tekinthető-e jogszerűnek olyan tagállami intézkedés, amely állampolgárságon alapuló megkülönböztetést valósít meg a szolgáltatások/letelepedés joga kapcsán?

- h) Mutassa be azokat a szempontokat, amelyek alapján a szolgáltatásnyújtás szabadsága jogszerűen korlátozható!
- i) Nevezze meg azokat az indokokat, amelyek alapján a letelepedés szabadsága jogszerűen korlátozható!
- j) Milyen feltételeknek kell megfelelnie annak a személynek/társaságnak, amely egy másik tagállamban kíván a vállalkozás szabadságának jogával élni?
- k) Egy önálló vállalkozó eltartott gyermeke milyen feltételekkel kaphat szociális támogatást a tanulmányaihoz az állampolgárságától eltérő másik tagállamban?
- l) A *Vlassopoulou*-elv lényege.
- m) Ismertesse a szakmai képesítések elismerésének jelenlegi rendszerét!

6. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

A brit halászhajók lajstromozására vonatkozó jogi szabályozást alapvetően módosította az 1988. évi kereskedelmi hajózási törvény, amely előírta egy új lajstrom felállítását. Ebbe a nyilvántartásba minden brit halászhajót fel kellett venni, illetve azokat a halászhajókat, amelyek megfeleltek a következő feltételeknek:

- brit tulajdonosa van (ha a tulajdon teljes egészében egy vagy több brit állampolgárságú, az Egyesült Királyságban tartózkodási hellyel és állandó lakóhellyel rendelkező személy birtokában van)
- az Egyesült Királyságból üzemeltetik, illetve használatának irányítása és ellenőrzése az Egyesült Királyságból történik, valamint
- a bérlő, az üzemeltető hajótulajdonos vagy a hajóüzemeltető megfelelő jogosultsággal rendelkező személy vagy társaság.

A „jogosultsággal rendelkező személy” brit állampolgárságú, az Egyesült Királyságban tartózkodási hellyel és állandó lakóhellyel rendelkező személy, a „jogosultsággal rendelkező társaság” az Egyesült Királyságban létesített, ott gazdasági tevékenység székhelyével rendelkező olyan társaság, amely saját tőkéjének legalább 75%-át egy vagy több jogosultsággal rendelkező személy, vagy társaság birtokolja, és amely tisztviselőinek legalább 75%-a jogosultsággal rendelkező személy.

Emellett a brit jogszabály engedélyezte a közlekedési miniszter számára, hogy felmentsen egy magánszemélyt a fenti állampolgársági feltételek alól, figyelembe véve azt az időtartamot, amíg ez utóbbi az Egyesült Királyság területén tartózkodott és részt vett ezen ország halászati tevékenységében. Az 1988. évi módosítás alapján 95, korábban halászati jogosultsággal rendelkező halászhajót nem lehetett felvenni az új lajstromba, mivel az 1988. évi törvény által előírt egyetlen lajstromozási feltételnek sem feleltek meg.

a) Az EUMSZ 49. cikk második fordulatának elemzését követően válaszoljon a következő kérdésekre:

Van-e joga egy tagállamnak az e tagállamban történő lajstromozás és lobogója alatt való hajózásra vonatkozó engedélyezés céljából megkövetelni, hogy a halászhajó:

- e tagállam azon állampolgárainak kizárólagos tulajdonában álljon, akik itt rendelkeznek tartózkodási hellyel és állandó lakóhellyel, vagy olyan társaságé legyen, amely tőkéjének legalább 75%-a az e tagállamban tartózkodási hellyel és állandó lakóhellyel rendelkező állampolgárainak tulajdonában állnak?

- üzemben legyen, irányítása és ellenőrzése a tagállam területéről történjen?

- bérlője vagy üzemeltetője e tagállamban tartózkodási hellyel és állandó lakóhellyel rendelkező állampolgár vagy egy jogosultsággal rendelkező társaság legyen?

b) Az a) pontban adott válaszai alapján foglalja össze, mely uniós jogi szabályokkal mutathat ellentétet a brit szabályozás!

c) Mely fórumhoz, kivel szemben és milyen eljárásban fordulhatnak a fenti lajstromból kizárt 95 db halászhajó tulajdonosai?

7. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

Németországban a Biztosításfelügyeleti törvény módosítása alapján azon vállalkozások nyújthatnak közvetlen biztosításokat – így például lakás-, vagy életbiztosítást – eladón, ügynökön, képviselőn vagy más közvetítőn keresztül, amely vállalkozások székhelye Németországban található, vagy ahol a fenti pozíciót betöltő személyek Németország területén állandó lakóhellyel és megfelelő engedéllyel rendelkeznek. Emellett ezen törvény előírja, hogy a Németországban székhellyel rendelkező biztosítási ügynökök nem működhetnek közre biztosítási szerződések megkötésében a Németországban lakóhellyel rendelkező személyek és a más tagállamban működő biztosító társaságok között.

Németország arra hivatkozik a fenti szabályozás igazolása érdekében, hogy a biztosítás különösen érzékeny jogi kapcsolat, általában hosszabb időtartamra szól és a káresemény bekövetkezésének időpontja bizonytalan, továbbá a biztosítás kötése tömegjelenség.

a) Értékelje a fenti tényállást aszerint, hogy az EUMSZ mely cikkei lehetnek érintettek Németország szabályozása által! Vegye figyelembe különösen azt, hogy a biztosítási tevékenység miként minősíthető!

b) Miután azonosította a fenti tényállás által érintett belső piaci szabadságokat, határolja el azokat egymástól! Emelje ki az elhatárolás lehetséges szempontjait!

c) Jelen ügyben melyik az az egy belső piaci szabadság, amelynek sérelme ténylegesen megvalósul?

d) Foglalja össze Németország lehetséges indokait a fenti szabályozás bevezetésének alátámasztása kapcsán!

e) Álláspontja szerint kötheti-e külön engedélyhez egy tagállam a fenti tevékenység gyakorlását?

8. Elemezze az alábbi, részben hipotetikus jogesetet a megadott kérdések mentén!

A francia járásbíróságon Joseph van Dieren úr egy az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződés tárgyában indított perében a téma szakértőjeként nyilvántartott, luxemburgi állampolgárságú, Luxemburgban szerzett jogi diplomával rendelkező, Belgiumban lakó ügyvédet, Dr. Krier-t kívánta felkérni a bíróság előtti jogi képviselete ellátására. Az illetékességgel rendelkező bíróság azonban van Dieren úr keresetének benyújtását követően arról tájékoztatta, hogy a hatályos francia jogszabályok értelmében a közbeszerzési szerződések tárgyában jogi képviseletet csak francia állampolgársággal, francia jogi diplomával rendelkező és Franciaországban lakó jogi képviselő láthat el. Ennek megfelelően Dr. Krier nem járhat el ügyvédként az eljárásban. Van Dieren úr a vitatott szerződés és az ügy specialitása miatt ragaszkodik ahhoz, hogy Dr. Krier lássa el a jogi képviseletét az ügyben.

a) Értékelje az uniós jog szempontjából a fenti tényállást! Milyen alapjog és belső piaci szabadság sérelme azonosítható az ügyben?

b) Mutassa be azokat a szempontokat, amelyek alapján a szolgáltatások nyújtása jogszerűen korlátozható!

c) Álláspontja szerint Dr. Krier milyen feltételek mellett láthatja el a jogi képviseletet a francia bíróságok előtt?

d) Az előző jogesettel összevetve minősítse azt az esetet, amikor a tagállam letelepedéshez vagy lakóhelyhez köti az adott tevékenység gyakorlását, így a szolgáltatás nyújtását!

Mennyiben változna Dr. Krier helyzete az alábbi tényállás alapján? A 8. feladat részeként válaszoljon az alábbi kérdésekre!

Franciaország a 2000-es évek közepétől elektronizálta a bírósági eljárásokat, amelynek keretében kiépítették az ügyvédi irodák és a bíróságok között a bírósági virtuális magánhálózatot, amelyhez a francia ügyvédi kamarába bejegyzett ügyvédek számára elektronikus fiókot hoztak létre az iratok elektronikus kézbesítése céljából. Az általános hatáskörű bíróságokkal folytatott elektronikus kommunikációról szóló 2009. évi francia rendelet alapján a hitelesítést az teszi lehetővé, hogy az ügyvéd személyes elektronikus tanúsítványa az ügyvédek országos névjegyzékéhez kapcsolódik, amelyet a valamennyi francia ügyvédi kamara névjegyzékével végzett napi szinkronizáció révén automatikusan frissítenek, így ellenőrizve az adott személy ügyvédi minőségét.

Dr. Krier a luxemburgi ügyvédi kamarába bejegyzett ügyvédként kérte a lyoni ügyvédi kamarától, hogy biztosítsanak számára elektronikus fiókot, amely a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás keretében megkönnyítené számára az ügyvédi hivatás gyakorlását. Az említett ügyvédi kamara Dr. Krier kérelmének nem adott helyt azzal az indokkal, hogy utóbbi nincs bejegyezve a lyoni ügyvédi kamarába.

a) Értékelje uniós szempontból a fenti helyzetet! Álláspontja szerint megvalósít-e korlátozást a francia szabályozás?

b) Mutassa be, milyen érveket hozhatnak fel a felek hivatkozásuk alátámasztásaként!

c) Milyen eljárás(ok) keretében kerülhet sor a fenti tényállás rendezésére?

9. Elemezze az alábbi jogesetet a megadott kérdések mentén!

D. C. Ebert német állampolgár, aki jogi tanulmányait Németországban végezte, és a Düsseldorf-i Ügyvédi Kamara tagjaként 1997 óta a „Rechtsanwalt” megnevezéssel jogosult ügyvédi tevékenység folytatására. D. C. Ebert a '90-es évek vége óta Magyarországon él, ahol – miután tanulmányokat folytatott a Miskolci Egyetemen – 2002-ben jogi doktori (PhD) címet szerzett.

2004-ben D. C. Ebert együttműködési megállapodást kötött egy magyarországi ügyvédi irodával, majd az ügyvédekről szóló törvény 89/A. §-a alapján a Budapesti Ügyvédi Kamara 2004. szeptember 20-i határozatával felvette az európai közösségi jogászok névjegyzékébe, így módon ügyvédi tevékenységet folytathat e tagállamban a saját tagállamában megszerzett szakmai megnevezéssel. D. C. Ebert 2005-ben saját irodát alapított Magyarországon. A 2005. április 6-i határozatával Budapesti Ügyvédi Kamara ezt az irodát nyilvántartásba vette.

D. C. Ebert 2006 folyamán megszüntette kamarai tagságát és annak megállapítását kérte, hogy a magyar „ügyvéd” cím használatára anélkül jogosult Magyarországon, hogy az ügyvédi kamarának tagja lenne. A magyar hatóságok a nemzeti szabályozásra hivatkozva nem engedélyezték D. C. Ebert számára, hogy kamarai tagság hiányában ügyvédként eljárhasson.

a) Mely fórumhoz folyamodhat D. C. Ebert a fenti kérésével?

b) Kerülhet-e a fenti ügy az Európai Bírósághoz? Amennyiben igen, milyen eljárásban?

c) Milyen konkrét uniós szabályokat és alapelveket (jogelveket) érint a fenti tényállás?

d) Ellentétes-e az uniós joggal az a nemzeti szabályozás, amely az ügyvédi tevékenységnek a fogadó tagállam ügyvédi címével történő gyakorlása céljából az ügyvédi kamaraihoz hasonló szervezetbeli tagság kötelezettségét írja elő?